

Lapsettomuushoitojen järjestäminen Keski-Suomen hyvinvointialueella

Aluehallitus 16.06.2026
909/06.00.00/2026

Valmistelija

palvelupäällikkö, ylilääkäri Pauliina Aukee p. 050 312 7621
vastuualuejohtaja, terveydenhuollon palvelut Titta Frantsila
p. 040 139 6261

Selostus asiasta

Lapsettomuuspoliklinikan toiminta Sairaala Novassa ja koeputkihedelmöityshoidot

Sairaala Novan Naistenyksikössä toimii lapsettomuuspoliklinikka. Lapsettomuushoidoissa noudatetaan Hedelmöityshoitolakia ja kansallisesti sovittuja käytäntöjä. Lapsettomuuspoliklinikalla tutkitaan potilaat, ja lapsettomuushoidot sovitaan ja suunnitellaan yksilöllisesti lasta toivovien kanssa. Poliklinikalla ensikäyntejä on noin 400 vuodessa. Osalle hoidossa riittää neuvonta, tutkimukset, hormonihoito tai inseminaatiohoito eli kohdunsisäinen keinosiemennys.

Koeputkihedelmöityshoidossa (IVF) munasolut hedelmöitetään kehon ulkopuolella laboratoriossa. Hyvinvointialueella ei ole, eikä ole ollut aiemminkaan koeputkihedelmöityshoitoon liittyvää laboratoriotoimintaa, vaan palvelut on ostettu yksityiseltä laboratoriolta. Kudoslaboratoriotyö on vaativaa, lailla säädeltyä ja nykyisin laboratorioilla on myös ilmoitusvelvollisuus tuloksista. Koeputkihedelmöityshoitoja alueella on ollut noin 100 vuodessa. Toiminnan taloudellinen volyyymi on ollut vuositasona n. 0,5 m€.

Lapsettomuushoitojen järjestäminen

Valtioneuvoston asetuksessa erikoissairaanhoidon työnjaosta ja keskittämisestä (keskittämisasetus, 582/2017) koeputkihedelmöityshoidot keskitetään viiteen yliopistolliseen sairaalaan, Itä-Suomen yhteistyöalueen osalta Kuopion yliopistolliseen sairaalaan.

Itä-Suomen yhteistyöalueen (YTA) erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevissa neuvotteluissa on keskittämisasetuksen mukaisesti sovittu, että koeputkihedelmöityshoitojen laboratoriopalvelut hankittaisiin jatkossa Kuopion yliopistollisesta sairaalasta. Nykyisen palveluntuottajan kanssa voimassaolevan sopimuksen irtisanomisaika on kuusi kuukautta, joten muutos tulisi voimaan viimeistään 1.1.2027.

Käytettävissä olevien hinnastojen mukaan yliopistosairaalan hoitohinnat ovat jonkin verran edullisemmat kuin yksityisen palveluntuottajan, joten muutos ei lisää hyvinvointialueen kustannuksia. Hyvinvointialueen arviointimenettelyssä on mm. edellytetty palveluiden tuottamisen läpikäyntiä keskittämisasetuksen mukaisten palveluiden osalta.

Lapsettomuushoitojen järjestämisen muutoksen vaikutukset käytännössä

Kuopion yliopistollisen sairaalan Naistentautien klinikka on valmis huolehtimaan Keski-Suomen hyvinvointialueen asukkaiden koeputkihedelmöityshoidoista yhteistyössä Sairaala Novan henkilökunnan kanssa.

Lapsettomuuspoliklinikan toiminta jatkuu Sairaala Novan Naistenyksikössä. Hoidot suunnitellaan jatkossakin ko. yksikössä ja potilaat ohjataan työnjaon mukaisesti Kuopioon.

Normaali koeputkihedelmöityshoito sisältää munasolujen keräyksen ja niiden hedelmöittämisen laboratoriossa sekä alkion siirron muutaman päivän kuluttua. Tästä seuraa asiakkaalle kaksi käyntiä Kuopiossa. Hoidon jatkoseuranta tapahtuu Sairaala Novassa. Mikäli raskaus ei ala heti, voidaan pakastusalkioita siirtää vielä myöhemmin. Siten siirtopäiviä voi olla useamman kuukauden aikana.

Muutoksen etuina nähdään koko yhteistyöalueen noudattamat yhtenäiset toimintamallit koeputkihedelmöityshoidossa. Kansalaisten tasa-arvoisen kohtelun kannalta hyvinvointialueiden tulisi käyttää julkisen terveydenhuollon palveluja koeputkihedelmöityshoidossa, jotta hoidon yhtenäiset kriteerit täyttyvät ja hoidon laatua voidaan kehittää suositusten mukaisesti. KYS:ssa on myös lahjasukusoluja, joiden osalta ohjaus olisi jatkossa Kuopioon.

Alkiodiagnostiikkaan liittyvät hoidot ostetaan jatkossakin Helsingin yliopistollisesta sairaalasta (HUS) sairaaloiden työnjaon mukaisesti. Harvinaisempia tilanteita voidaan edelleen ohjata joko Tampereen tai Turun yliopistolliseen sairaalaan, joissa on niihin sopiva tekniikka.

Lapsettomuuspoliklinikka informoi hoidossa olevia erikseen muutoksista.

Yhteenveto

Lapsettomuushoitojen järjestämisen osalta ehdotetaan, että palvelun järjestämistapaa muutetaan keskittämisasiäsetuksen mukaisesti toteutettavaksi Kuopion yliopistollisessa sairaalassa.

Toimivalta

Hallintosääntö 17 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Vuorela Piia

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää muuttaa lapsettomuushoidon järjestämismallia 1.1.2027 alkaen siten, että koeputkihedelmöityshoidon palvelut tuottaa Kuopion yliopistollinen sairaala keskittämisasiäsetuksen mukaisesti.

Päätös